

GRUP ECOLOGISTA XORIGUER

Biodiversitat dels Rius de La Vila Joiosa.

Riu Amadori Riu Torres

Biodiversitat

dels Rius de

La Vila Joiosa

DENOMINACIÓ DEL PROJECTE.

Biodiversitat dels Rius de La Vila Joiosa. Riu Amadori . Riu Torres.

MOTIUS PER A LA REALITZACIÓ D'AQUEST PROJECTE.

El terme municipal de La Vila Joiosa es veu travessat per dos rius anomenats Amadori i Torres. Aquests dos rius i la mar Mediterrània han condicionat la vida dels seus habitants.

Molts han sigut els problemes que els nostres rius han donat per a poder superar-los amb la finalitat de millorar les comunicacions. Però a la vegada, aquests han donat un recurs, l'aigua, del qual molta gent a gaudit.

Els canvis en la forma de vida que ha portat el desenvolupament de tecnologies ha fet caure en l'oblit aquests dos rius, convertint-se sovint i en molts dels seus trams en abocadors il·legals.

La fauna i la flora no ha sigut aliena a aquests canvis i ha anat adequant-se a les condicions que l'home li ha posat durant tota la història.

El riu Amadori i el riu Torres són rius vius: pel seu llit encara corre aigua de manera regular i moltes espècies animals i vegetals troben en aquest lloc un refugi on poder continuar amb la seua vida. Es per tant que cal conèixer aquests ecosistemes únics i les espècies que els formen, i per a així poder entendre

millor els problemes que puguen tenir, així com demostrar a la gent que prop de sa casa hi ha uns rius que són font de vida.

Dos són els rius que travessen al terme de La Vila Joiosa: Amadori i Torres.

Es tracta de rius propis de la conca mediterrània, amb un cabal d'aigües irregular, apareixent aigües de manera torrencial o desapareixent del tot l'aigua als mesos d'estiu.

El riu Amadori és el més important de La Vila Joiosa. A ell s'ha vinculat gran part de la història del municipi i és, al seu tram final, on s'assentà els primers pobladors, quedant a l'actualitat dintre del casc urbà del municipi.

A l'actualitat una presa al seu tram superior (entre els termes d'Orxeta i La Vila) regula l'aigua que corre pel seu llit i que, un poc més avall, s'uneix a la que aporta la depuradora d'aigües residuals de La Vila Joiosa.

L'aportació d'aigües reciclades junt a la que es vessada pel pantà, fan que el riu Amadori porte aigua de manera continua.

El riu Torres es troba a les afores del municipi per la qual cosa es veu menys influenciat per la pressió humana. També ha sigut lloc d'assentaments humans durant èpoques passades que han deixat vestigis de la importància que van tindre les seues aigües per a darreres civilitzacions.

Al seu tram inicial es veu regulat per una xicoteta presa, la qual fa les funcions de cúmul d'aigua per al seu posterior bombeig al pantà de l'Amadori.

Es tracta d'un riu on les aigües desapareixen habitualment els mesos de major sequera.

Amb el títol Biodiversitat dels rius de La Vila Joiosa el Grup Ecologista Xoriguer pretén conèixer de manera més propera i exacta quines són les diferents espècies de fauna i flora que trobem als nostres rius, així com els problemes als que es troben exposades.

Aquest projecte ens permetrà buscar futures solucions als problemes ecològics del riu Amadori i Torres.

RESUM DEL PROJECTE.

La realització d'un voluntariat necessita d'una bona estructuració de les feines a realitzar, per a que el voluntari sàpia en tot moment que està fent i per que, així com per a aprofitar el seu temps al màxim.

Per aquest motiu és necessari un guió de treball a realitzar, amb una ordre de preferències que s'han de seguir.

Degut a les característiques d'ambdós rius, el treball es realitzarà d'una manera similar, encara que es realitzarà un major esforç al riu Amadori (ja que es més gran i es troba més humanitzat).

La realització del projecte Volcam 2006 Biodiversitat als rius de La Vila Joiosa ha seguit el següent guió:

1. Divulgació pública de la realització del voluntariat VOLCAM 2006.
2. Trobada dels voluntaris i exposició per part del coordinador de la idea que s'intenta portar a terme.
3. Posar a disposició dels voluntaris els nostres recursos (biblioteca, material informàtic, etc.)
4. Definició del treball de camp: Transectes pels rius i punts de mostreig.
5. Formació dels voluntaris.
6. Treball de camp.
7. Posada en comú de les dades.
8. Localització dels possibles problemes ambientals dels rius.
9. Resum final i valoracions dels voluntaris.

REALITZACIÓ DEL PROJECTE.

La realització del projecte de voluntariat s'intentà ajustar al guió establert pel coordinador, encara que hi ha coses que han canviat per diferent motius.

1. Divulgació pública de la realització del voluntariat VOLCAM 2006.

Un cop aprovada la subvenció del VOLCAM 2006 al nostre grup, es realitzaren uns cartells informatius per a pegar en llocs públics del nostre municipi, així com una nota de premsa i entrevistes en ràdio per a donar a conèixer la realització dels projectes de voluntariat ambiental que realitzarem i l'inici del període d'inscripcions.

2. Trobada dels voluntaris i exposició per part del coordinador de la idea que s'intentava portar a terme.

Un cop tenim a la gent que està disposta a participar en el voluntariat (sempre hi ha gent que s'apunta més tard o apareix ocasionalment), ens posem en contacte amb ells i elles per a fixar una data on els exposarem el projecte i les tasques a realitzar.

Les reunions entre voluntaris sempre a sigut necessària des de l nostre punt de vista i que millor que començar amb una.

El motiu de la primera reunió era posar en coneixement dels voluntaris la idea que teníem i com volien portar-la a terme. Però al mateix temps volíem que ens aportaren les idees i propostes que consideraren oportunes, les quals milloraren i facilitaren la realització del voluntariat.

Una idea interessant proposta pels voluntaris va ser la de reunions periòdiques entre setmana per les vesprades per a solucionar dubtes o posar en comú experiències. També ens digueren que seria necessari fer una visita al pantà de l'Amadori i als seus afluents, cosa que vam considerar molt interessant.

3. Posar a disposició dels voluntaris els nostres recursos (biblioteca, material informàtic, etc.)

El nostre grup disposa d'una seu amb una biblioteca i sala d'ordinadors que resulten

molt útils per a la realització de treballs, com és el cas del VOLCAM 2006.

També disposem de plànols, diferent material fotogràfic, prismàtics i altres recursos que el voluntari ha de conèixer i saber que estan a la seua disposició.

Com a novetat també hem utilitzat la pàgina web per a penjar notícies i hem creat un fòrum de discussió on poder comunicar aspectes del voluntariat.

4. Definició del treball de camp: Rutes pels rius i punts de mostreig.

Un cop la gent es trobava centrada en el projecte, decidirem proposar una sèrie de transectes pels dos rius i pel pantà i afluent de l'Amadori (petició dels voluntaris).

- **Transectes**

Pel que respecta al Riu Amadori es realitzarien un mínim de tres transectes (trams baix, mitjà i alt) i a més es realitzaria una visita al pantà i un altra als afluent d'aquest (Barranc de la Mola, Riu Sella i Riu de Relleu).

Del Riu de Torres (més xicotet i aquest estiu sense aigua en quasi tot el seu recorregut) sols faríem dos transectes, agafant en un el xicotet embassament (que bombeja aigua al pantà de l'Amadori).

També es definí quines eren les dades que s'haurien de referenciar en cada transecte, amb l'objectiu d'obtenir un bon

mostreig en cada visita als rius: fauna, flora, estat de conservació del riu, afeccions humanes, etc.

- **Anellament científic**

Complementant aquests transectes s'ubicarien un llocs més o menys fixes on situar les xarxes per a realitzar jornades d'anellament científic.

Per al Riu Amadori es fixaren dos punts, un prop del lloc on vessa l'aigua de la depuradora i l'altre aigües a dalt, on encara apareix aigua de bona qualitat (escorrent del pantà i de distintes fonts que apareixen per tot el llit del riu).

Al riu de Torres sols fixarem un punt, allí on encara hi havia aigua corrent.

En cada punt es decidí que hauria de realitzar-se un mínim de tres jornades d'anellament (que podien o no coincidir amb transectes), independentment que foren matí, vesprada o tot el dia.

- **Anàlisi d'aigües.**

Com que el Riu Torres no portava aigua (la que hi ha al xicotet embassament arriba per bombeig del tram baix del Riu Algar), es decidí treballar sols amb el Riu Amadori. Agafaríem mostres de dos punts del riu, en algun dels transectes que relitzaríem.

5. Formació dels voluntaris.

La formació dels voluntaris ha sigut molt important durant tots els anys que hem realitzat el voluntariat ambiental.

Aquest any hem intentat canviar un poc l'orientació dels cursos de formació: volíem que els voluntaris feren unes eixides al camp abans de la realització dels cursos, per a comprovar els coneixements i el nivell que tenien.

Això sí, com a introducció i de manera general, es realitzà una xerrada on s'explicava la importància dels ecosistemes que trobem als rius, així com les pressions que suporten (la majoria humanes).

La majoria de voluntaris tenien uns bons coneixements sobre fauna i flora, encara que es reforçaren amb explicacions in situ sobre el tema.

Com no, comentar que la formació no es limità a aquests cursos, sinó que durant tot el desenvolupament del VOLCAM 2006 es resolien dubtes que anaven apareixent als voluntaris, així com xicotetes xerrades sobre temes puntuals (per exemple, amfibis).

Pel que respecta a l'anellament científic, a cada voluntari se li va donar un follet editat per SEO (Societat Espanyola d'Ornitologia) on s'explicava i s'introduïa el tema de l'anellament. Així mateix, açò es complementà amb la formació in situ en les diferents jornades d'anellament.

6. Treball de camp

Un cop definides les feines i preparats els voluntaris, començava la tasca més difícil: recopilar tota la informació. I per a fer-ho, arribava el moment més divertit del voluntariat: les eixides de camp.

Els transectes i les jornades d'anellament es planificaren indistintament per als caps de setmana o per a les llargues vesprades d'estiu (però quan ja no escalfava el sol, que també es bon moment per a l'observació de fauna). No es feren grups de treball, sinó que els voluntaris podien apuntar-se a qualsevol de les rutes.

Per a seguir un ordre, s'elaborà una fitxa on anotar tot allò que ens interessava, així com les opinions i valors naturals que els voluntaris consideraven a destacar a cada transecte. També foren utilitzades en les jornades d'anellament.

El treball fou prou dur, ja que valors com els faunístics depenen de la sort del dia o no son fàcils d'observar.

Cal destacar la importància que han tingut les càmeres digitals que han aportat alguns dels voluntaris, que han fet possible recollir moltíssima informació gràfica així com resoldre problemes d'identificació, sobretot de plantes.

El model de fitxes (que es pot veure a l'annex documental) fou molt important ja que, a les posteriors reunions on posàvem en comú la informació obtinguda en cada transecte o jornada d'anellament, podíem seguir un ordre concret i així guanyar temps per a estar al camp.

7. Posada en comú del material obtingut.

Un cop finalitzades les jornades d'anellament científic i els transectes pels rius, i recollides les fitxes, es posà en comú tota la informació obtinguda.

Resolts els dubtes que aparegueren als voluntaris respecte diferents temes, es passa a realitzar el més difícil: donar-li forma a tot.

El coordinador junt a voluntaris que s'oferiren, s'encarregaren de sintetitzar tot el material i de fer un resum final on aparegueren totes les dades obtingudes.

Aquest resum ha servit per a realitzar la memòria final del projecte de voluntariat Volcam 2006 Biodiversitat als Rius de La Vila Joiosa. Riu Amadori. Riu Torres.

Si a això afegim les nombroses imatges que tenim de cada ruta, ens ha quedat un document prou complet.

També aprofitaríem tota aquesta informació per a l'elaboració del follet (conjuntament amb l'altre projecte de voluntariat) i la

realització del pannel que serveix com a resum del Volcam i que presentàrem a l'XI Encontre del Voluntariat ambiental, celebrat a Múrcia el 20,21 i 22 d'octubre de 2006.

8. Localització dels possibles problemes ambientals dels rius.

Com podeu veure en el resum que us posem a continuació, durant la realització del voluntariat es presta molta atenció als problemes ambientals que podien aparèixer als nostres rius.

Molts són els problemes que aparegueren amb una simple ullada, però altres sorgiren després de l'anàlisi de diferents dades.

Podem dir que els rius actualment es troben amenaçats per diferents perills, però que estem encara a temps de poder recuperar-los.

9. Resultats

Respecte al treball de camp, es realitzaren un total de 10 transectes:

– Riu Torres.

Es realitzaren un total de tres transectes (2 fins a la desembocadura i un altre al voltant del xicotet embassament)

– Riu Amadori.

Es realitzaren un total de 7 transectes (1 visita als afluent, 1 visita al pantà, 1 al tram baix, 2 al mitjà i 2 al tram alt).

En quant a jornades d'anellament, es realitzaren un total d'11, repartides de la següent forma:

– Riu Torres.

3 jornades d'anellament, al mateix punt (un dels pocs on hi havia aigua).

- Riu Amadori.

8 jornades d'anellament , 4 al lloc on vessa la depuradora i quatre on encara es mantenen les aigües netes.

D'aquest treball de camp s'obtingueren una sèrie de dades molt important a la qual afegirem aquelles que Xoriguer tenia dels anys que portem treballant al nostre terme (que ja són 21). Com a resum i deixant per al final el resum de fauna i flora observades, podem dir el següent per cadascun dels rius:

- **RIU TORRES.**

Estat de conservació / Agressions humanes

Es tracta del riu millor conservat. Malgrat les obres del xicotet embassament (en les quals s'afectà un tram important del llit del riu), es tracta d'un riu que encara conserva molt bé els seus ecosistemes i en el qual s'observen poques agressions.

Els seus barrancs i llits es veuen afectats per la costum de tirar el que sobra pel "ribàs" (peculiar forma d'anomenat els barrancs dels rius a La Vila Joiosa). En ells podem observar abocaments de restes de poda, runes de construcció, ocupació del llit per propietaris privats, realització de tancats pròxims al llit que dificulten el trànsit de fauna, etc.

Però el millor es que aquests problemes no apareixen de forma continua, si no que es donen de forma aïllada i puntual, el que fan que no siguem un problema greu sempre que es resolguen.

Pel que respecta al xicotet embassament, aquest a incrementat la temporalitat del riu. El Riu Torres sempre ha sigut temporal, apareixent i desapareixent depenent de la benevolència de les pluges.

La construcció de l'embassament a incrementat els períodes on pel llit del riu no baixa ni gota d'aigua, provocant que molta vegetació i fauna es desplace buscant llocs millors.

Resumidament, el Riu Torres, es tracta d'un xicotet riu molt ben conservat i amb poques agressions humanes, per la qual cosa haurien de solucionar-se els problemes que ara té per garantir el seu bon estat.

Biodiversitat

La realització del voluntariat no ha coincidit amb una bona època de pluges, el que ha fet que en aquests moments el Riu Torres no dispose d'aigua de manera constant, reduint-se aquesta a la zona pròxima al pantanet.

Això ha marcat que durant els transectes i les jornades d'anellament, les observacions de fauna i flora no s'ajusten a allò esperat, però han vingut bé per a complementar les dades de les quals ja disposava Xoriguer.

Així doncs, i sumant totes les dades, podem dir que el Riu Torres és un riu ben conservat des del punt de vista de la seua biodiversitat, semblant-se molt les dades obtingudes a les del Riu Amadori, però amb la diferència que ací la fauna i la flora sofreix menys agressions.

• RIU AMADORI.

Estat de conservació / Agressions humanes

El Riu Amadori sempre hi ha sigut el "riu de La Vila", el que passa pel poble i de les aigües del qual hem regat i hem begut. Això ha marcat la seua situació actual i el seu estat de conservació.

Molts anys sofrint les activitats humanes i sent centre del nostre desenvolupament urbà ha provocat que es trobe en un punt de col·lapse ambiental i amb unes agressions humanes que han marcat i marquen el seu futur.

Podríem començar parlant de la construcció de l'embassament de l'Amadori, que fou una de les obres que més va modificar el comportament del riu i que actualment encara suporta els seus efectes.

Però bé, de manera positiva, mirarem l'estat de conservació pels trams de llit visitats, el que ens donarà una millor visió del riu:

a) Tram urbà del riu - desembocadura

Es tracta de la zona més degradada i on el riu suporta més agressions. En ella ens trobem que sofreix tractament amb herbicida per a evitar el creixement d'herbes, el seu llit s'utilitza com a aparcament, està ple de deixalles abandonades, els "ribassos" s'utilitzen com a abocadors populars, s'han produït abocaments de terres que han ocupat part del llit, sols disposa d'aigua provinent de la depuradora, recull moltes aigües fecals i residuals, etc. Com es pot observar no es el millor panorama que hem pogut observar ni el millor estat de conservació per a un riu.

b) Tram mitjà - superior fins a l'embassament.

En aquesta zona hem trobat que el riu es troba millor conservat i les agressions, encara que apareixen (algunes d'elles molt greus) no són tan nombroses com a l'anterior tram. Ací hem observat zones on encara queda aigua procedent de fonts i no de les aigües depurades (que són les que porta el riu majoritàriament). Les agressions són

menors, encara que puntualment poden ser importants. Hem observat l'existència d'abocadors de runes i terres, l'extracció il·legal d'aigua del seu llit, ocupació de trams per part de privats, etc.

Aquest seria el tram de riu que millor conservat hem trobat i amb el qual es podria realitzar una tasca de recuperació, que per un altra banda en el tram anterior seria molt difícil.

c) Embassament de l'Amadori i afluent.

Malgrat que nosaltres no ho consideràvem riu en el projecte inicial, a petició dels voluntaris realitzarem dues visites a la zona per a poder veure de manera més completa la situació real del Riu Amadori.

Els afluent (Barranc de la Mola, Riu Sella i Riu de Rellu o Amadori) es troben molt ben conservat i amb poques agressions (fonamentalment xicotets abocadors i ocupacions privades dels llits)

Pel que respecta a l'embassament, es troba pitjor conservat, ja que sol ser lloc d'afluència de gent i de pescadors, el que fa que a les seues vores sempre hegen residus i xicotets abocadors.

De manera global i en tots els trams del riu podem trobar aigua de manera continua, encara que en un gran percentatge procedent de l'abocament d'aigües depurades. Açò provoca que l'estat de conservació de la fauna i la flora, estiga molt lligat a la qualitat de les aigües.

Biodiversitat

El Riu Amadori té aigua de manera continua el que afavoreix la presència de gran varietat de fauna i flora.

Durant la realització dels transectes i les jornades d'anellament científic hem pogut observar que el riu té una bona biodiversitat. En alguns llocs com en el tram final que caldria esperar menor presència de fauna, aquesta es veu incrementada per l'aparició d'aus marines que aprofiten la seua desembocadura.

Les dades obtingudes gràcies al voluntariat junt a les dades aportades pels anys de treball de Xoriguer, han posat en manifest la importància que té el Riu Amadori com a refugi de vida.

També es cert, que l'abocament d'aigües depurades en el seu tram mitjà en els últims anys, ha provocat una eutrofització de les aigües, disminuint la diversitat de fauna i flora, però incrementant-se la presència d'altres espècies no menys importants.

L'existència de trams de riu on encara queden aigües netes han donat grates sorpreses als voluntaris que han pogut observar com d'important és la qualitat de les aigües per a enriquir i mantenir la biodiversitat dels rius.

- **BIODIVERSITAT DELS RIUS DE LA VILA JOIOSA.**

A continuació i a mode de resum, us presentem un llistat de les espècies de flora i fauna detectades als Rius Amadori i Riu Torres. Aquesta llista és la suma de les observacions del voluntariat Volcam 2006 i del l'extens treball de camp realitzat per Xoriguer durant els seus 21 anys d'existència.

AUS		
Segons el mes i l'època de l'any en que ens trobem, veurem un canvi progressiu tant d'espècies d'aus com de la seua aparença (període de cria, muda, migració, etc.). Altre aspecte molt important es l'edat que pot assolir un au en llibertat i que gràcies a l'anellament científic podem descobrir. La vegetació i la qualitat de les aigües també influeix en la presència o absència de determinades espècies d'aus.		
Nom valencià	Nom científic	Nom castellà
Pit-roig	<i>Erithacus rubecula</i>	Petirrojo
Pitblau	<i>Luscinia svecica</i>	Pechiazul
Rossinyol bord	<i>Cettia cetti</i>	Ruiseñor bastardo
Cuereta torrentera	<i>Motacilla cinerea</i>	Lavandera cascadeña
Cuereta blanca	<i>Motacilla alba</i>	Lavandera blanca
Titeta d'hivern	<i>Anthus pratensis</i>	Bisibita común
Roquer	<i>Ptynoprogne rupestris</i>	Avión roquero
Mosquiter de passa	<i>Phylloscopus trochilus</i>	Mosquitero musical
Boscarla de cap negre	<i>Sylvia melanocephala</i>	Curruca cabecinegra
Boscarla de casquet	<i>Sylvia atricapilla</i>	Curruca capirotada
Merla	<i>Turdus merula</i>	Mirlo común
Senyoreta	<i>Agithalos caudatus</i>	Mito
Blauet	<i>Alcedo atthis</i>	Martín pescador
Totestiu	<i>Parus major</i>	Carbonero común
Siseta blanca	<i>Actitis hypoleucos</i>	Andarríos chico
Bequeruda	<i>Gallinago gallinago</i>	Agachadiza
Oroneta	<i>Hirundo rustica</i>	Golondrina común
Oroneta cua-rogenca	<i>Hirundo daurica</i>	Golondrina daúrica
Xitixarra bigotuda	<i>Acrocephalus melanopogon</i>	Carricerín real
Xitixarra de canyar	<i>Acrocephalus schoenabaenus</i>	Carricerin común
Boscarler pintat	<i>Locustella naevia</i>	Buscarla pintoja
Boscarler comú	<i>Locustella luscinioides</i>	Buscarla común
Oroneta cuablanca	<i>Delichon urbica</i>	Avión común
Trist	<i>Cisticola juncidis</i>	Buitrón
Parpalló	<i>Ripparia ripparia</i>	Avión zapador
Rossinyol	<i>Luscinia megarhynchos</i>	Ruiseñor común

Verderol	<i>Carduelis Chloris</i>	Verderón
Gafarró	<i>Serinus serinus</i>	Verdecillo
Cadenera	<i>Carduelis carduelis</i>	Jilguero
Teuladí	<i>Passer domesticus</i>	Gorrión comú
Lluer	<i>Carduelis spinus</i>	Lugano
Passerell	<i>Carduelis cannabina</i>	Pardillo comú
Collverd	<i>Anas platyrhynchos</i>	Ánade azulón
Polla d'aigua	<i>Gallinula chloropus</i>	Gallineta comú
Gomet	<i>Ixobrychos minutus</i>	Avetoriilo
Bosquereta vulgar	<i>Hippolais polyglota</i>	Zarcero comú
Bosquereta pàl·lida	<i>Hipolais pallida</i>	Zarcero pàlido
Cua-roja fumada	<i>Phoenicurus ochruros</i>	Colirrojo tizón
Papamosques blanquet	<i>Fidelula hypoleuca</i>	Papamoscas cerrojillo
Titeta dels arbres	<i>Anthus trivialis</i>	Bisbita arboreo
Xerlovita camagroga	<i>Tringa glareola</i>	Andarrios bastardo
Bitxac rogenic	<i>Saxicola rubetra</i>	Tarabilla norteña
Gavinot mediterrani	<i>Larus michaellis</i>	Gaviota patiamarilla
Corb marí	<i>Phalacrocorax ssp</i>	Cormoran
Gavina comuna	<i>Larus ridibundus</i>	Gaviota reidora
Esplugabous	<i>Bubulcus ibis</i>	Garcilla bueyera
Garseta blanca	<i>Esgretta garcetta</i>	Garceta comú
Bernat pescaire	<i>Ardea cinerea</i>	Garza real
Puput	<i>Upupa epops</i>	Abibilla
Xoriguer	<i>Falco tinnunculus</i>	Cernícalo

MAMÍFERS

El llistat de mamífers segurament amb més temps s'ampliaria. Les dades que ací reflectim són procedents d'observacions directes, restes dels animals, cadàvers i empremtes .

Nom valencià	Nom científic	Nom castellà
Conill	<i>Oryctolagus cuniculus</i>	Conejo
Eriçó comú	<i>Erinaceus europaeus</i>	Erizo europeo
Fagina	<i>Martes foina</i>	Garduña
Porc senglar	<i>Sus scrofa</i>	Jabalí
Rabosa	<i>Vulpes vulpes</i>	Zorro rojo
Rata comuna	<i>Rattus norvegicus</i>	Rata parda
Rata penada comuna	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	Murciélago enano
Ratolí comú	<i>Mus domesticus</i>	Raton casero
Ratolí de bosc	<i>Apodemus sylvaticus</i>	Ratón de campo

FLORA

Les espècies de flora ací citades són aquelles que són pròpies dels rius, les que podem trobar prop d'on passen les aigües. Ho hem fet així per centrar-nos en la flora més característica. De les espècies pròximes, sols destacaríem un peu de *Launaea arborea* trobat localitzat a prop del riu. Per altra banda al riu també podem trobar espècies invasores com *Opuntia* ssp, *Agave americana*, *Acacia* ssp, *Carpobrotus edulis*, etc.

Nom valencià	Nom científic	Nom castellà
Baladre	<i>Nerium oleander</i>	Adelfa
Canya	<i>Arundo donax</i>	Caña
Llentilla d'aigua	<i>Lemna giba</i>	Lenteja de agua
Falzia	<i>Adiantum capillus-veneris</i>	Culandrillo de pozo
Cua de cavall	<i>Equisetum ramosissimum</i>	Cola de caballo
Murta	<i>Myrtus communis</i>	Mirto
Plantatge gran	<i>Plantago major</i>	Plantago
Esbarzer	<i>Rubus ulmifolius</i>	Zarazamora
Apagallums, cressolet	<i>Arisarum vulgare</i>	Frailillos
Jonc comú	<i>Scirpus holochoenus</i>	Junco común
Jonca	<i>Scirpus litoralis</i>	
Boga	<i>Thypha latifolia</i>	Enea
Olivarda	<i>Dittrichia viscosa</i>	
Canyís	<i>Phragmites australis</i>	Carrizo
Tarai	<i>Tamarix ssp</i>	Taray

AMFIBIS

Les dades obtingudes han sigut per observació directa, tant d'exemplars adults com de cullerots, com per escoltes de vocalitzacions.

Nom valencià	Nom científic	Nom castellà
Granota verda	<i>Rana perezii</i>	Rana común
Gripau comú	<i>Bufo bufo</i>	Sapo común
Gripau corredor	<i>Bufo calamita</i>	Sapo corredor
Comadró	<i>Alytes obstetricans</i>	Sapo partero

RÈPTILS

Els rèptils han sigut observats de manera directa en algun dels transectes. Cal mencionar la presència de la tortuga de florida, una perillosa espècie alòctona que està ocupant els nostres rius i que posa en perill a les espècies autòctones. Sols incloem els rèptils propis del riu.

Nom valencià	Nom científic	Nom castellà
Tortuga de rierol	<i>Mauremys leprosa</i>	Galápago leproso
Tortuga d'estany	<i>Emys orbicularis</i>	Galápago europeo
Serp pudenta	<i>Natrix maura</i>	Culebra viperina

PEIXOS

Gambusia (Gambusia affinis)

INVERTEBRATS

- **MOL·LUSCOS**

Gènere *Limnaea*

- **CRUSTACIS**

Gènere *Gammarus*

Dugastlla valentina
(Endemisme de la conca mediterrania)

Procambarus clarckie
(Espècie introduïda)

- **INSECTES**

Efímeres de les Famílies *Ephemeridae* i *Caenidae*

Odonats ó Libèl·lules de las Famílies *Aeshnidae* i *Libellulidae*

Coleòpters ó Escarabats de las Famílies *Gyrinidae*, *Dytiscinae* i *Dytiscidae*

Dípters ó Mosques i Mosquits de las Famílies *Culicidae* i *Chironomidae*

Hemípters ó Chinches de los Gèneres *Gerris sp.*, *Notonecta sp.* i *Corixa sp.*

- **Anàlisi d'aigües**

El projecte tenia l'objectiu de realitzar dos anàlisis de l'aigua del Riu Amadori, un on vessa la depuradora i l'altre on encara podem trobar aigües netes procedents de fonts naturals i perdudes del pantà.

Estem esperant el resultat d'aquest anàlisi, però ja coneixem unes dades importants de les aigües vessades per la depuradora: la gran quantitat de matèria orgànica que porten i l'elevada salinitat que té.

Això ja ens dóna a conèixer els problemes que estes aigües estan creant riu avall, disminuint la biodiversitat dels rius, en afavorir la presència d'espècies més oportunistes i millor adaptades a aquestes condicions, sobretot a la flora.

També, i gràcies a l'experiència de membres de Xoriguer, hem utilitzat la presència de fauna aquàtica per fer un anàlisi in situ de la qualitat de les aigües, o siga, hem treballat en bioindicadors. L'evidència ha aparegut de manera clara.

A les cristal·lines aigües procedents de fonts del tram alt del riu podem trobar espècies vegetals com la lletilla d'aigua o la falzia i de fauna com la gambeta de riu i l'escarabat de riu o el cranc de riu americà, el que fa que aparega una sèrie de fauna que els

acompanya, donant-li una major riquesa a la biodiversitat d'aquestes zones.

La presència d'aquesta fauna i flora ens indica que les aigües tenen una bona qualitat, ja que així o demanden aquests éssers vius (i que hem pogut comprovar que on apareixen les aigües depurades, desapareixen aquests).

A les tèrboles aigües del tram mitjà i baix del Riu Amadori, observàrem que la fauna i flora descrita anteriorment canviava. Trobàrem grans concentracions d'algues filamentoses i la presència de gran quantitat de larves de mosquits, així com que poques espècies vegetals més resistents a la salinitat (baladre i la canya) ocupaven la major part del llit del riu.

Com es pot observar, sols amb aquestes dades, ja obtindrien un bon anàlisi d'aigües amb l'ús de bioindicadors. Esperarem que es resultats de laboratori ens ho confirmen.

Annexe

Documental

- **Nota de premsa Volcam 2006.**
- **Fitxa transectes pels rius.**
- **Calendari d'activitats.**
- **Despeses.**
- **Certificat de despeses.**
- **Llistat de voluntaris.**
- **Valoració dels voluntaris.**
- **Valoració del coordinador.**

COMUNICAT DE PREMSA DEL GRUP ECOLOGISTA XORIGUER

VOLUNTARIAT AMBIENTAL: VOLCAM 2006

- ESTUDIO Y DIVULGACIÓN E TRABAJOS-OFICIOS RELACIONADOS CON EL ENTORNO
- BIODIVERSITAT DELS RIUS DE LA VILA: RIU AMADORI I RIU TORRES

L'arribada de l'estiu suposa per al Grup Ecologista Xoriguer la realització d'una de les seues activitats més importants: **el voluntariat ambiental**.

Gràcies a l'ajuda econòmica de la CAM (PROGRAMA **VOLCAM**: voluntariat ambiental) i a l'esforç de molts voluntaris s'han portat a terme tots els projectes.

Aquest any hem assumit el repte de portar avant dos voluntariats ambientals, la qual cosa ha suposat un increment en el nombre de voluntaris.

Ja són 8 els anys que portem desenvolupant aquesta activitat i molts els temes que hem tractat: Reserva ecològica, Muntanyes del Sud de La Vila, Abocadors incontrolats, Arbres singulars, Insectívors alats, Estat del litoral viler, Les rutes ecològiques de La Vila Joiosa, etc.

Molts voluntaris han participat cada estiu en les activitats realitzades i molt bones han sigut les seues i les nostres experiències personals.

Des de l'inici del mes de Juliol, Xoriguer ha començat ha realitzar les eixides de camp relacionades amb els dos VOLCAM, els quals es centren en:

Estudio y Divulgación e trabajos-oficios relacionados con el entorno

El motivo principal del estudio se debe a que nuestras actuales formas de vida, están repercutiendo en el medio ambiente y en la calidad de vida. Pretendemos que los más jóvenes sepan y conozcan los oficios y costumbres, de sus antepasados y que están hoy en desuso. Todavía en 1960 algo de todo esto era parte de la vida cotidiana: Por ejemplo han habido en el municipio 6 **almaceras** y actualmente sólo queda una y seguramente el 2005 haya sido el último año en ponerse en funcionamiento. La única almazara que

hay en el municipio, denominada la de El Sordet..

Otro ejemplo son las fábricas de **chocolate**. En el municipio han habido varias y

actualmente solo quedan 4; y todo por haberse adaptado a los nuevos tiempos industriales.

Del oficio del cáñamo y del esparto y su tratamiento para la elaboración de cuerdas, utensilios como estoras, capazos, etc y lo que se conocía como “menaor” “filaor”, solo nos queda el recuerdo.

Lo mismo està ocurriendo con los oficios relacionados con la agricultura: agricultor, jornaleros, podador, manador (oficio relacionado con el riego), los cultivos de secano: almendro, vid y cultivos de regadío

Y así un largo etcétera.

Desde El Grup Ecologista Xoriguer pretende mediante la recopilación de datos pretendemos:

- a) elaborar un manual accesible a la ciudadanía, especialmente a los escolares para mostrarles como trabajaban sus antepasados, que utensilios y que vocabulario utilizaban, concienciándoles del enormes esfuerzo que hacían para sobrevivir y, a su vez, mostrar que eran más naturales, y respetuosos con el entorno.

Esperamos que con este trabajo recordemos nuestras raíces y nos sirva de linterna para el futuro y podamos conjugar el progreso y la cultura, y esto se pueda combinar con valores como la solidaridad, la tolerancia y el amor por la naturaleza.

- b) Dar a conocer dichos oficios a nuestros ciudadanos y visitantes mediante algunas imágenes ilustrativas, como la colocación de: una barca de pesca, silueta de una almasera, fabrica de chocolate, ganado con un pastor, etc. en alguna rotonda del municipio .

Biodiversitat dels rius de La Vila: Riu Amadori i Riu Torres

El terme municipal de La Vila Joiosa es veu travessat per dos rius anomenats Amadori i Torres. Aquests dos rius i la mar Mediterrània han condicionat la vida dels seus habitants.

Molts han sigut els problemes que els nostres rius han donat per a poder superar-los amb la finalitat de millorar les comunicacions. Però a la vegada, aquests han donat un recurs, l'aigua, del qual molta gent a gaudit.

Els canvis en la forma de vida que ha portat el desenvolupament de tecnologies ha fet caure en l'oblit aquests dos rius, convertint-se sovint i en molts dels seus trams en abocadors il·legals.

La fauna i la flora no ha sigut aliena a aquests canvis i ha anat adequant-se a les condicions que l'home li ha posat durant tota la història.

El riu Amadori i el riu Torres són rius vius: pel seu llit encara corre aigua de manera regular i moltes espècies animals i vegetals troben en aquest lloc un refugi on poder continuar amb la seua vida. Es per tant que cal conèixer aquests ecosistemes únics i les espècies que els formen, i per a així poder entendre millor els problemes que puguen tenir, així com demostrar a la gent que prop de sa casa hi ha uns rius que són font de vida.

Amb el títol **Biodiversitat dels rius de La Vila Joiosa** el Grup Ecologista Xoriguer pretén conèixer de manera més propera i exacta quines són les diferents espècies de fauna i flora que trobem als nostres rius, així com els problemes als que es troben exposades.

Aquest projecte ens permetrà buscar futures solucions als problemes ecològics del riu Amadori i Torres.

El Voluntariat ambiental es realitzarà als mesos d'estiu i tot el món està convidat a participar. Sols s'ha de posar en contacte amb Xoriguer al telèfon 966853411 ó al 646200214

Gràcies per la vostra col·laboració.
GRUP ECOLOGISTA XORIGUER

Grup Ecologista Xoriguer - Vólcam 2006
Biodiversitat dels rius: Fitxa prèvia.

Transecte:

Data:

Hora d'inici:

Hora de finalització:

Climatologia:

Voluntaris participants:

Com arribar a la ruta.

Descripció de la ruta.

Vegetació

Fauna

Descripció de possibles problemes ambientals

Altres observacions durant la realització de la ruta

CALENDARI D'ACTIVITATS

VOLCAM 2006. BIODIVERSITAT RIUS DE LA VILA JOIOSA RIU AMADORI. RIU TORRES. CALENDARI D'ACTIVITATS							
ACTIVITAT	MESOS D'ACTIVITATS						
	M	J	J	A	S	O	N
Divulgació pública de la realització del voluntariat VOLCAM 2006.	■						
Trobada dels voluntaris i exposició per part del coordinador de la idea que s'intenta portar a terme.	■						
Posar a disposició dels voluntaris els nostres recursos (biblioteca, material informàtic, etc.)	■						
Definició del treball de camp: Transectes pels rius i punts de mostreig.		■					
Formació dels voluntaris.		■	■	■	■		
Treball de camp.		■	■	■	■	■	
Posada en comú de les dades.						■	
Localització dels possibles problemes ambientals dels rius.						■	
Resum final i valoracions dels voluntaris.						■	
* Anàlisi d'aigües (pendent del treball de camp)						■	■

■ Activitat en fase de realització.

RELACIÓ DE DESPESES DEL VOLCAM 2006 BIODIVERSITAT DEL RIUS DE LA VILA JOIOSA. RIU AMADORI. RIU TORRES.

Les despeses del voluntariat s'han ajustat prou a allò establert en un principi, encara que s'ha fet algun ajust.

A continuació podem veure una taula on apareixen totes les despeses, comparant-les amb lo pressupostat.

Despeses VOLCAM 2006 BIODIVERSITATA ALS RIUS DE LA VILA JOIOSA			
Motiu	Pressupostat	Gastat	Diferència
Manutenció voluntaris i desplaçament	1900	2000	+100
Segur voluntaris	600	750	-150
Material papereria i fotografia	1200	1150	+50
Material anellament	200	200	0
Protectors solars i mosquits	50	50	0
Formació voluntaris	320	320	0
Cartes, comunicacions i altres despeses	200	200	0
TOTAL	4470	4470	4470

En Pedro José Selles Soriano amb DNI 21.396.348-T i en Joan Segòvia i Martínez amb DNI 48299233 S, com a tresorer i president del Grup Ecologista Xoriguer, amb CIF G-03519253 i domicili social a l'apartat de correus 43 de La Vila Joiosa (03570),

CERTIFIQUEN:

Que La relació de despeses del projecte VOLCAM 2006 BIODIVERSITAT DELS RIUS DE LA VILA JOIOSA. RIU AMADORI. RIU TORRES s'ajusta al següent balanç:

Despeses VOLCAM 2006. Biodiversitat del riu de La Vila Joiosa			
Motiu	Pressupostat	Gastat	Diferència
Manutenció voluntaris i desplaçament	1900	2000	+100
Segur voluntaris	600	750	-150
Material papereria i fotografia	1200	1150	+50
Material anellament	200	200	0
Protectors solars i mosquits	50	50	0
Formació voluntaris	320	320	0
Cartes, comunicacions i altres despeses	200	200	0
TOTAL	4470	4470	4470

I per a que així conste als efectes oportuns, signem la present a La Vila Joiosa a 25 d'octubre de 2006.

Pedro José Selles Soriano

Joan Segòvia i Martínez

LLISTAT DE VOLUNTARIS PARTICIPANTS

- Agela Soler Lloret
- Onofre Martínez Reche.
- Antonio Zaragozı Llenes
- Jaime Vaello Rogles
- Juan José Izquierdo Rosique
- Alejandro Izquierdo Rosique
- Pedro José Selles Soriano
- Ana Soler Lloret
- Gaspar Gosalvez Arenas
- Gaspar Vaello Lloret
- Tomàs Santamaria Reos
- José Santamaria Reos
- Joan Segòvia i Martínez (Coordinador)

I molta gent més que s'ha apuntat per sorpresa a algunes de les eixides de camp (entre ells molts xiquets).

**VALORACIÓ
DELS
VOLUNTARIS**

Hola, soc Gaspar.

De nou estic ací participant en un voluntariat de Xoriguer.

Aquest any el tema era molt interessant: els rius de La Vila.

M'he divertit molt amb Toni Zaragoza en les jornades d'anellament i m'ha agradat molt tindre els ocells en les mans, el que es permet sentir més de prop la natura.

La Valoració general ha sigut molt bona i això és el que vull que quede.

Si tingués que posar algun però a les activitats realitzades, diria que tal vegada l'època no ha sigut la més bona, ja que feia molta calor (i això que matinàvem o anàvem quan estava a punt de caure el sol) i suàvem barbaritats.

Aquest any també he estrenat la meua nova camera digital i així he pogut col·laborar amb la realització de fotos.

Bo, doncs poca cosa més. Esperar que Xoriguer aprofite totes les dades que hem obtingut per a realitzar un bon informe i que per a l'any vinent tornem a tindre l'oportunitat de participar en un nou Volcam.

Gràcies.

Hola, soy Ana Soler.

Este año he tenido un verano muy activo con Xoriguer, ya que he participado en los dos voluntariados volcam que ha realizado este verano.

Respecto a este de los ríos de La Vila, me lo he pasado muy bien en las excursiones, con todas las explicaciones de la gente de Xoriguer y conociendo mi pueblo.

Lo del anillamiento científico no me ha divertido tanto. Si por una parte está bien porque ves de cerca de las aves, por otro lado, resulta un poco aburrido esperar a que caigan en las redes japonesas. También es cierto que depende del día (según cuentan hay días que no paras), pero en los míos no he tenido demasiada suerte (sólo participé en dos).

Lo que si que me gusta es el valor humano del voluntariado. Cada año que participas conoces a nueva gente que, aunque algunos de manera más fugaz, comprometen su tiempo libre para estar realizando un trabajo solidario.

Y no sólo eso, sino que además, aportan todos sus conocimientos a la resta de voluntarios, lo que es de agradecer, ya que cada salida de campo se convierte en toda un lección práctica sobre naturaleza.

Bueno pues ya se puede ver que no tengo muchas quejas.

Así que nada, hasta la próxima y muchos ánimos para que el año que viene se celebre un nuevo volcam.

Ana.

Que passa nens !!

Com porteu la finalització del volcam? Ací teniu la meua valoració (ja estic posant-me seriós).

Com sempre he de parlar també per el meu germà, Tomàs Santamaria que ha participat també aquest any, però que està fet un gos.

Per fi aquest any Xoriguer es decideix a treballar pels rius del poble, Ja feia falta que un treball concret (i que millor que un voluntariat) donara a conèixer els problemes que sofreixen l'Amadori i el Torres,

Des del nostre punt de vista (som també socis de Xoriguer), el Grup tenia gran quantitat d'informació sobre els rius, però faltava complementar-la i esbrinar si era certa.

Nosaltres ho hem passat molt bé i hem gaudit molt del treball de camp i del contacte amb la natura (que es el que més ens agrada, llevat de les esmorzades, jejeje).

Si que es cert que aquest projecte es queda un poc curt. Nosaltres tenim l'opinió, i així ho hem comentat en les reunions dels voluntaris, que aquest projecte, encara que fora d'una manera més fugaç, deuria continuar durant tot l'any. I es que els rius canvien molt d'un època a un altra.

Xoriguer ens ha confirmat que tenen la intenció de seguir fent visites als rius per a obtindre més dades. Participarem en elles.

Salut i força.

Pepe Santamaria. El Makilet

La valoración de este voluntariado es en general positiva. Llevo ya muchos años participando en el voluntariado de Xoriguer y lo que más me gusta es el aspecto humano, el encontrarme con amigos y pasear por el campo o disfrutar de agradables almuerzos y comidas.

La biodiversidad de los ríos ha sido el tema de este año. Es un tema muy acertado que puede servir para realizar futuras campañas de sensibilización a la población de lo importantes que son y han sido los ríos para el ser humano.

Además. Como sabemos que el ayuntamiento prepara un proyecto de restauración y rehabilitación del cauce del río Amadorio (y ya sabemos que cuando las administraciones hablan de restauración hay que ponerse a temblar). Así pues este proyecto puede servir para conducir estas inevitables obras por un buen camino.

Un aspecto muy importante de este año ha sido la formación que nos han dado en el campo. He participado como formador, pero a la vez he sido alumno. Eso es lo bueno de trabajar en equipo, que siempre hay alguien que te puede aportar algo.

Espero que Xoriguer siga con estos proyectos que tanto bien están realizando por nuestro pueblo.

Saludos.

Alejandro Izquierdo Rosique.

VALORACIÓ DEL COORDINADOR

Soc Joan Segòvia, coordinador del VOLCAM 2006. BIODIVERSITAT DELS RIUS DE LA VILA JOIOSA. RIU AMADORI. RIU TORRES.

És el cinquè any (si ja no em falla la memòria) que realitze la tasca de coordinador, i no ho faig per obligació sinó per la satisfacció personal que suposa.

Aquest any el tema elegit ha sigut el dels rius de La Vila. Quan va sorgir la idea de realitzar aquest voluntariat a molta gent del Grup se li il·luminaren els ulls, ja que portaven molts anys obtenint dades d'ambdós riu i veien l'oportunitat de complementar la informació i al mateix temps canalitzar-la cap a un resum que tingués utilitat.

I així ens posarem mans a l'obra i així hem vet possible aquest volcam d'enguany.

Dels voluntaris he de dir que no hi ha hagut cap problema. Si poguérem veure alguna cosa roïna, seria que costa molt vincular-los a tots durant tot el projecte. M'explique. Hi ha un cos de gent que si que està des del començament fins al final. Però després apareixen una sèrie de persones que amb moltes ganes participen un o dos dies dels del voluntariat i després desconnecten.

Aquest es un dels reptes a solucionar en el pròxim voluntariat: cal aconseguir que la gent es vincule tota des de l'inici fins al final del projecte.

Altre aspecte és la insistència que posen els voluntaris a l'hora de la necessitat de fer públiques les dades obtingudes.

Des de Xoriguer ens hem compromès a veure la forma de fer-ho possible i estem treballant en una nota de premsa sobre diferents valors de fauna i flora que han aparegut gràcies a la realització del voluntariat.

Poca cosa més queda per dir. La valoració dels voluntaris ja es veu que ha sigut bona. I la meua també. Sols queda esperar que els programes VOLCAM segueixen durant molts anys i Xoriguer i jo puguem seguir col·laborant en el món del voluntariat.

I com no, agrair a la CAM la confiança que ha dipositat en el Grup Ecologista Xoriguer.

Joan Segòvia i Martínez
Coordinador del VOLCAM 2006
BIODIVERSITAT DELS RIUS DE LA VILA JOIOSA.
RIU AMADORI. RIU TORRES.

© GRUP ECOLOGISTA XORIGUER

Octubre 2006